

Реструктуризація як інструмент залучення приватного капіталу в діяльність підприємств водопровідно-каналізаційного господарства (вкг)

Н.О. ВОЛГІНА

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

volgina_nat@mail.ru

Відповідно до Закону України „Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки” важливим питанням, що потребує вирішення в ході реформування ЖКГ, визнано стимулювання приватної підприємницької ініціативи у виконанні завдань розвитку галузі. Залучення у діяльність підприємств, що надають житлово-комунальні послуги, приватного капіталу розглядається спеціалістами як засіб підвищення ефективності функціонування підприємств галузі, оновлення виробничої інфраструктури, підвищення якості послуг.

Питання про залучення приватного капіталу в діяльність підприємств, що надають комунальні послуги, нерозривно пов'язаний із проблемою реструктуризації цих підприємств. Як свідчить світовий досвід, залучення приватного капіталу у сферу надання послуг з водопостачання та водовідведення, може відбуватися у різних формах. Українським законодавством передбачені такі форми залучення приватного сектора в діяльність підприємств ЖКГ, як контракт на виконання робіт, контракт на керування комунальним майном, договір оренди, договір концесії, приватизація.

Всі передбачені вітчизняним законодавством форми залучення приватного сектора у сферу ВКГ, окрім контракту на виконання робіт (надання послуг), потребують реструктуризації підприємств шляхом зміни організаційно-правової форми підприємства. Таким чином, реструктуризація розглядається нами як інструмент, за допомогою якого здійснюється більшість заходів щодо залучення приватного сектора у діяльність підприємств ВКГ.

Українське законодавство визначає реструктуризацію як здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних,

правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, на зміну форми власності, керування, організаційно-правової форми з метою фінансового оздоровлення підприємства, збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищення ефективності виробництва й задоволення вимог кредиторів.

У даному визначенні реструктуризація передбачає елементи організаційних заходів і заходів технічного характеру. Під організаційними розуміються заходи щодо зміни внутрішньої структури підприємства. Технічні - заходи щодо технічного переоснащення виробничого процесу й окремих його складових.

Досвід багатьох розвинених країн свідчить, що залучення ресурсів приватного сектора може бути одним із швидких і ефективних шляхів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств, що надають послуги з водопостачання та водовідведення. При цьому, окрім залучення власне фінансових ресурсів приватних компаній, підприємства ВКГ можуть розраховувати на їх управлінський і кадровий потенціал.

Основними цілями здійснення реструктуризації підприємств (відповідно до українського законодавства), зокрема підприємств ВКГ, і залучення приватного сектору цю сферу, є наступні:

- фінансове оздоровлення підприємств ВКГ. Сьогодні підприємства водопровідно-каналізаційного господарства мають незадовільний фінансовий стан для здійснення поточної діяльності та перспективного розвитку. В умовах браку власних та бюджетних коштів, обмежених можливостей залучення банківських кредитних ресурсів, приватні інвестиції в діяльність підприємств ВКГ можуть поліпшити стан в цій сфері;

- підвищення ефективності виробництва. На підприємствах ВКГ продовжує функціонувати значна частина морально застарілого обладнання (рівень зносу інженерної інфраструктури та обладнання є критичним і досяг подекуди відмітки 80%). При цьому ВКГ має значний внутрішній потенціал економії використання всіх видів ресурсів, насамперед, енергетичних, та зменшення кінцевої вартості послуг. Цей потенціал може бути реалізований за рахунок

впровадження інноваційних технологій та обладнання, нових управлінських методів;

- посилення інвестиційної привабливості підприємств ВКГ. Для цього, потрібно вирішення багатьох питань стосовно зниження ризиків інвестицій в галузь та забезпечення довгострокових гарантій для приватних інвесторів;

- зниження політичного впливу на підприємства. На сьогодні переважна більшість підприємств, що надають послуги водопостачання та водовідведення, перебувають у комунальній власності, що обумовлює значний вплив збоку місцевих органів влади у питаннях встановлення тарифів, затвердженні планів розвитку підприємств. У разі реструктуризації підприємств ВКГ шляхом зміни організаційно-правової форми підприємства (форми власності), цей вплив може бути значно ослаблений.

У визначенні реструктуризації підприємств серед цілей міститься ще одна - збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції. Незважаючи на те, що цей елемент присутній у визначенні реструктуризації, він не може бути застосований до підприємств ВКГ, оскільки мова йде про послуги, що надаються природними монополістами. У нашому випадку дана ціль трансформується в завдання забезпечення споживачів якісними послугами в необхідному обсязі.